

Warszawa, 25 lipca 2012 r.

Sz. P. Minister Barbara Kudrycka
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
00-529 Warszawa
ul. Hoża 20

Szanowna Pani Minister,

Koalicja Otwartej Edukacji (KOED) z zadowoleniem przyjmuje *Komunikat* (Communication Towards better access to scientific information: Boosting the benefits of public investments in research*) Komisji Europejskiej oraz jej *Rekomendacje* (Recommendation on access to and preservation of scientific information) skierowane do państw członkowskich w sprawie Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA) i wolnego dostępu do nauki (open access).

ERA określa działania na rzecz poprawy dostępu do wiedzy naukowej powstałej w Europie tak, aby ułatwić zarówno naukowcom, jak i przedsiębiorstwom pozyskiwanie dotacji ze środków publicznych na prowadzenie badań. Jednocześnie priorytetem Europejskiej Przestrzeni Badawczej jest ułatwienie dostępu do informacji naukowej pomiędzy krajami UE. Ponadto określa ona cele polityki otwartego dostępu do badań finansowanych przez Komisję w ramach programu „Horyzont 2020”.

KOED promuje otwarty dostęp (*open access*) do wiedzy i wyników badań oraz współdziałanie w zakresie budowania infrastruktury do wymiany danych. Zgadzamy się ze stwierdzeniem Komisji, że polityka otwartego dostępu do wyników badań naukowych powinna mieć zastosowanie do wszystkich badań, na których prowadzenie pozyskiwane są środki publiczne.

Z dużym zadowoleniem przyjmujemy podjęcie kroków zmierzających do zwiększenia swobodnego dostępu do publikacji naukowych w ramach programu „Horyzont 2020”, który stanowi pierwszą inicjatywę skupiającą w jednym programie wszystkie unijne środki finansowania badań naukowych i innowacji (finansowanie programu przeznaczone jest na lata 2014-2020). Pozytywnie oceniamy także zalecenie Komisji, aby podobne podejście wdrażały państwa członkowskie w odniesieniu do wyników badań naukowych finansowanych w ramach ich programów krajowych.

Komisja Europejska planuje, że począwszy od 2014 r. wszystkie wyniki badań finansowane w ramach programu „Horyzont 2020” będą dostępne w modelu open access (otwartego dostępu do badań) bez względu na to czy będą one udostępniane w ramach repozytoriów, czy publikowane przez wydawców komercyjnych (na upowszechnienie w Internecie podmiot będzie miał od 6 miesięcy do 12 miesięcy). W przytoczonym Komunikacie szacuje się, że celem jest uczynienie otwartego dostępu do 60% wszystkich badań naukowych finansowanych z europejskich środków publicznych do roku 2016.

* <http://ec.europa.eu/research/science-society/index.cfm?fuseaction=public.topic&id=1301>

KOED wspiera zalecenia Komisji, która zachęca:

- instytucje naukowe do określenia instytucjonalnej polityki w zakresie rozpowszechniania i nieograniczonego dostępu do publikacji naukowych;
- instytucje wspierające finansowo naukę do przygotowania planów wdrażania nowych modeli grantowych opartych o zasadę otwarcia przy zaangażowaniu środków publicznych;
- wszystkich naukowców, by ostrożnie zarządzali swoimi prawami autorskimi i zachowywali je, przekazując wydawcom jedynie licencje na określonych polach eksploatacji, tak by naukowcy zawsze mogli nimi dysponować;
- do wspierania i nagradzania tych naukowców, którzy uczestniczą w kulturze dzielenia się i promowania swoich wyników badań, w szczególności poprzez zapewnienie otwartego dostępu do ich publikacji czy opracowań.

KOED jest gotowy do współpracy z zainteresowanymi stronami w Polsce w celu realizacji *Rekomendacji* Komisji Europejskiej, ma fachowców, którzy mogą doradzać w zakresie wdrażania polityki open access w instytucjach. Zależy nam bowiem na tym, by coraz więcej artykułów naukowych i danych, które wynikają z badań finansowanych ze środków publicznych stało się publicznie dostępnymi i było efektywnie wykorzystywanych.

Koalicja Otwartej Edukacji jest porozumieniem organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze edukacji, nauki i kultury. Celem jej działania jest budowanie, promocja i aktywizm na rzecz otwartych zasobów edukacyjnych rozumianych jako materiały, które są udostępnione w sposób otwarty i gwarantujący ich odbiorcom wolność wykorzystywania i odtwarzania utworu, wolność poznawania dzieła oraz stosowania zawartych w nim informacji, wolność redystrybucji i wolność dystrybucji dzieł pochodnych.

Stanowisko jest wypracowane wspólnie z międzynarodową organizacją Electronic Information for Libraries EIFL. Mamy nadzieję, że zostanie przychylnie przyjęte przez instytucje naukowe w Polsce.

Mamy nadzieję, że nasz głos zostanie wzięty pod uwagę.

Z poważaniem,

Bożena Bednarek-Michalska

Przewodnicząca Prezydium Koalicji Otwartej Edukacji

Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu

Zastępca dyrektora ds. Informacji i Innowacji

87-100 Toruń

ul. Gagarina 13

tel.: (48+56) 6114417, komórka: 669601898